

HÅNDARBEJDE

for 4. - 10. klassetrin

grundskolen

melletrinnet

hovedskolen

realskolen

gymnasiet

1) Formålsbeskrivelse.

1. Formålet med undervisningen er, at eleverne erhverver et grundlæggende kendskab til fremgangsmåder, som kan anvendes ved arbejde med tekstiler, samt en viden om redskaber og materialer, som faget anvender.
2. Det skal tilstræbes, at eleverne gennem arbejdet med former, farver og teknikker udvikler deres skabende evner, initiativ og selvstændige smag.
3. Undervisningen skal medvirke til, at eleverne udvikler en vurderende holdning, der kan være af betydning for dem som forbrugere, og at de orienterer sig i de træk ved tekstilers udformning, som har tilknytning til forskellig kultur og levevis.

2) Undervisningens indhold.Håndarbejde som obligatorisk fag på 4. klassetrin.

Der arbejdes i begyndelsen og i perioder systematisk med indøvelse af teknikker, rigtig brug af redskaber og hensigtsmæssige arbejdsstillinger med det formål at give eleverne et grundlag at arbejde videre på.

Øvelserne kan foregå på mindre, for eleverne meningsfyldte arbejdsopgaver, hvor der ikke stilles for store krav til kvalitet og montering.

Der arbejdes med følgende:

Syning: Håndsyning, rining, kastning, syning af søm. Påsyning af knapper og tryklåse.

Broderi: Forsting, stikke sting, nedlagt syning og korssting. Stingene anvendes til frie og bundne broderiformer.

Maskinsyning: Behandling af el-symaskinen før, under og efter brugen (risikomomenter). De almindeligst forekommende maskinsyningsteknikker indøves (herunder kendskab til indstilling af maskinen).

Klipning: Der klippes efter mønster med sømmerum. Det demonstreres, hvordan man klipper, og der tales om regler for brugen af sakse. Desuden omtales de for faget relevante typer sakse.

Strikning: Retstrikning, knudekant, aflukning og opslagning.

Mønsterkomposition: Enkel mønsteropbygning til såvel maskinsyet som broderet eller strikket ting.

Materiale- og
farvelære:

Medtages i forbindelse med planlægning af arbejder.

Presning og
montering

udføres i det omfang, ellers færdiggjort arbejde kræver det.

(I forbindelse med strygning demonstrerer læreren, hvordan man stryger stof, og nævner hvilke regler, der skal overholdes ved strygning: indstil termostaten på den ønskede temperatur! sæt strygejernet i metalkurven på strygebrættet! tænd for jernet! vent til det ikke lyser rødt mere! stryg med rolige tag! sæt jernet i metalkurven! sluk for strømmen og træk stikket ud.)

I undervisningen kan endvidere indgå:

Enkle væveformer: Stoppevævning, rundvævning.

Knytning: Garnberegning, opsætning, enkelt og dobbelt fladknode (-knob), aflukning.

Ryasning: I begrænset omfang og ud fra elevens komposition, tegning og farvevalg.

Snore: Flettede, snoede, strikkede, slindrede, knyttede, hækledede (luftmasker).

Læseplan i håndarbejde som valgfag for 5. og 6. klasse.

Vægten lægges på at videreudvikle elevernes kendskab til materialer, redskaber og teknikker.

Lærer og elever drøfter og planlægger undervisningen og dens emner.

Der arbejdes med følgende:

Maskinsyning: Arbejdet fra 4. klasse fortsættes og udvides.

Mønsterbehandling: Måltagning og beregning af personlig mønsterstørrelse.

Klipning: Der klippes efter tilrettet mønster, hvortil eleven selv tegner sømmerum.

Syning: Enkel beklædningssyningsteknik i det omfang, de valgte modeller kræver det.

Til hver teknik/model udarbejdes den tilsvarende arbejdsgang.

Applikation: Maskin- og håndsytet.

Broderi: Sting til frit eller bundet broderi. Der kan arbejdes med variationer af kendte sting, og nye sting indøves.

Kontursting, kædesting, tungsting, korssting, heksesting, mille-fleurs, franske knuder, knaphulssting, dronningesting, tællesyning og hulsting.

Overføringsteknik:

Enkle væveformer: "Billedvævning", perlevævning og spjældvævning.

Stoftryk: Stempeltryk, skabelonsdupning og stoftryk anvendt i forbindelse med broderi.

Strikning og
hækling:

De enkelte elevers forudsætninger tages som udgangspunkt. Der kan i såvel strikning som hækling bruges klart formulerede opskrifter, efter hvilke eleverne kan arbejde selvstændigt.

Strikning:

Vrangmasker, ind- og udtagning, glatstriking, lænkekant og ribstriking.

Hækling:

Fastmasker, stangmasker, frem- og tilbagehækling, ind- og udtagning samt musetakker.

Tværgående områder:

I forbindelse med valg og udførelse af de enkelte discipliner medtages materiale-, redskabs- og farvelære, formgivning, tegning og komposition, forbrugerorientering samt brug af bøger og andre inspirationskilder.

Håndarbejde som valgfag på 7. - 10. klassetrin

Planerne for disse klassetrin opbygges, så kontinuitet ikke er en nødvendighed.

Undervisningen centrerer om den enkelte elevs ønsker og anlæg og tilrettelægges ud fra disse i samråd med læreren. Det er vigtigt, at der gives en grundig information om valgmulighederne.

Alle elever undervises i:

Tværgående områder: Fælles for undervisningen inden for de valgmuligheder, der er medtaget i planen, er følgende områder, der behandles i forbindelse med løsningen af de praktiske opgaver:

Materialelære: Redskabsbrug, arbejdsstillinger, farvelære, formgivning, komposition, mønstertegning, montering, brug af faglitteratur og planlægning af praktisk arbejdsgang.

Håndarbejde i kulturhistorisk belysning: Undervisningen kan gives i samarbejde med museumspædagoger, gennem besøg på museer og udstillinger samt under lejrskoleophold.

Tekstillære: Naturlige og syntetiske fibre, garner, vævninger/strikning, efterbehandlinger og brugsegnethed.

Forbrugerorientering: Orientering om institutioner og organisationer, der arbejder med forbrugerspørgsmål:

Statens Husholdningsråd, Forbrugerrådet, Dansk Varedeklarationsnævn, Forbrugerombudsmanden og Forbrugerklagenævnet.

Det bør naturligvis nævnes, at der findes tilsvarende tyske organisationer.

Eventuelt kan medtages mode, markedsføring og økonomiske muligheder.

Der gives valgmuligheder inden for følgende:
Forarbejdning af beklædning.

Mønsterbehandling: Standard - grundmønstre gennemgås og tilpasses. Enkle mønsterændringer med henblik på det valgte arbejde, f.eks. flytning af indsnit, tillæg af vidde, ændring af halsudskæring og ærmegab.
Gennemgang og brug af købte mønstre. Mønstertegning til enkle, individuelle modeller.
Beregning af materialeforbrug.
Mønsterpålægning, klipning og afmærkning.

Syning: Herunder gives der mulighed for at indflette nye teknikker, som modelvalget kan kræve. Syteknikkerne udvælges i relation til model, type, snit og stof.

Presning:

Maskinteknik: El-symaskinens muligheder, f.eks. maskinbroderi, syning af knaphuller samt maskinstopning og -lapning.

Garderobens

vedligeholdelse: Vask, rensning, småreparationer som påsyning af knapper og tryklåse, udskiftning af defekte lynlåse, at lægge et beklædningsstykke "op eller ned", "ud eller ind", at camouflere små-rifter og -huller.

Omsyning eller genbrug.

Stofdekorerering:

Håndbroderi:

Alle former for broderi, f.eks. kulørt almuebroderi, hulsømme, sammentrækssyning, dragværk, platwerk, hvidsøm, holbein og korssting.

Maskinbroderi:

Applikation, mønstersømme og eksperimenterende broderi.

Applikation:

Hånd- og maskinsyet.

Patchwork:

Hånd- og/eller maskinsyet.

Kan udføres som selvstændig opgave eller kombineret med andre teknikker.

Masksyning:

Broderi på strikket stof.

Stoftryk:

Bloktryk, rammetryk og stoftryk i kombination med andre håndarbejdsdiscipliner.

Batik:

Viklebatik, tritik, voksbatik og overførings- teknik (påtegning).

Vævning:

Primitiv vævning:

Spjældvævning, brikvævning.

Rammevævning:

Vævens opbygning og funktion, trending og opsætning.

Vævegarn og garnberegning.

Mønsterteknikker:

Vævning af striber i farver, efter egne vikleprøver, halvkrabbe, krabbe, dukagang, russisk vævning, indpluk, kelim, noppevævning, rya og sumach.

Afslutninger. Efterbehandling. Montering.

Eksperimenter med kompositioner, farver og materialer.

Billedvævning.

Skaftevævning kan indgå efter stedlige muligheder og ønsker.

Strikning og

hækling:

I såvel strikning som hækling tages udgangspunkt i de enkelte elevers forkundskaber.

Maskeberegning, mønstertegning, udarbejdelse og brug af opskrift.

I montering af arbejderne kan indgå sammenstriking og sammenhækling.

Endvidere kan nævnes:

Kartning, spinding og tvinding

Plantefarvning

Sprang

Filtning (tovning)

Valkning

Nålebinding

Knytning

Knipling

Okis

Gimpning

Filering

Quiltning

Perle og skindarbejder.

Med andre ord - der er utallige muligheder og kombinationsmuligheder.

I det følgende vil der blive givet eksempler på, hvad man kunne arbejde med på de forskellige årgange.

Eksempel på en årsplan for obligatorisk håndarbejde i 4. klasse.

1. Vægbillede, fællesarbejde	5 x 2 timer
2. Snore og bånd	4 x 2 timer
3. En mukke, strømpe- eller handskedukke	4 x 2 timer
4. "Kørekort" til symaskinen, sypose af kardus	4 x 2 timer
5. Forklæde til formning eller sløjd	8 x 2 timer
6. Strikning, bold	8 x 2 timer
7. Jule- og påsketing	5 x 2 timer

Bilag 1: Eksempel på opbygning af en arbejdsgang (et penalhus).

Bilag 2: Eksempel på "kørekort" til symaskinen.

1. Vægbillede som fællesarbejde (by, blomst, havbund, træ eller skov).

Oplæg: Samtale, idéforslag fra eleverne, se på billeder, bøger, dias o.l., se på materialer, få overblik over opgaven og evt. lave en skitse. Bestemme noget om farven.

Teknik: Klipping, strygning og isætning af nåle.

Materialelære: Under udvælgelsen af materialer tales der om forskellige typer af stof, trådretning, vævning o.a. En lille forbrugerorientering kommer eleven til gode ved den efterfølgende strygning af de ønskede stofrester til vægbilledet.

Efter afsluttet arbejde er det vigtigt, at eleverne bliver gjort opmærksom på farverne og opdager noget om kolde og varme farver.

De enkelte dele til billedet klippes og fastgøres med nåle; derfor vil en blød masonitplade være velegnet som underlag. Pladen betrækkes med hessian eller lign.

2. Snore og bånd.

Garnrester (forskellige typer og farver) anvendes til:

Snoet snor.

Fletning med 3 ender.

Fletning med 4 ender.

Knyttede bånd.

Fingerhækling med 1 ende.

Fingerhækling med 2 ender.

Hestetømme (strikkelise).

Hækling af luftmasker.

Snoren kan anvendes på forskellig måde.

Bindebånd til sypose.

Bindebånd og dekoration til forklæde.

Guitarsnor, nøgledhæng, bælte, pynt på bukser, jakker o.l. samt dekoration på puder.

3. En mukke, strømpe- eller handskedukke.

Teknik:

Forsting, stikke sting (hår), endehæftning og begynde med ny tråd, isyning af knapper.

Der anvendes en kasseret strømpe eller handske, som dekoreres med filt (mund, gab), garnrester (hår, skæg), knapper (øjne).

Her er der en oplagt mulighed for samarbejde med dansk- eller tysklæreren, så eleverne kan lave små dukkespil.

4. "Kørekort" til symaskine. (Lille sypose med overfald af kardus)

Maskinsyning:

Der øves på papir (øveark til maskinsyning kan fås hos symaskineforhandlere).

Teknik:

Måle med centimetermål og sømometer, sy på maskine, lære at starte, sy og tage stof ud, zig-zag, korte og lange sting, smalle og brede sting.

Posens overfald sys uden tråd i maskinen efter 5-7 streger, som gerne må krydse hinanden.

Gentagelse: Starte, sy, slutte, sy lige på strengen.

Felterne imellem stikningerne farvelægges med kraftigt farvende, men ikke afsmittende farver.

Navnet tegnes på posen og farvelægges. Der kan evt. lukkes med bånd.

5. Forklæde til formning eller sløjd.

En enkel model vælges. Arbejdsgang udarbejdes.

Lommen kan evt. pyntes med stingrækker syet på maskine, der kan broderes (navn), eller man kan pynte med snore eller bånd.

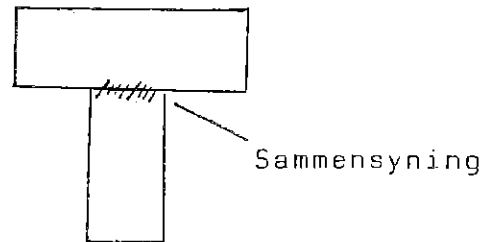
Teknik:

Er afhængig af modelvalg og dekoration.

6. Strikning - bold.

Alle eleverne får et påbegyndt strikkesæt med f.eks. 10 m og 2-3 riller retstriking, så de med det samme kan begynde at strikke. Når det går godt, lærer alle at lukke af og derefter at slå masker op til bolden.

bredde 12 m. Længde 3 x bredden

Teknik:

Retstrikning, aflukning, opslagning, sammensyning af knudekant samt endehæftning.

7) Ting til jul
og påske:

Der vil desuden være tid til at lave småting til jul og påske:

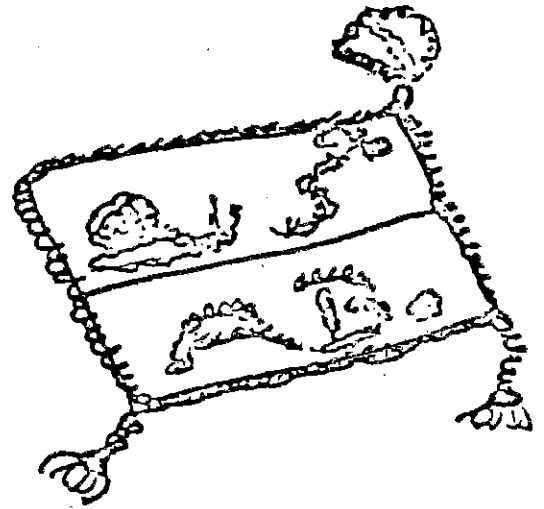
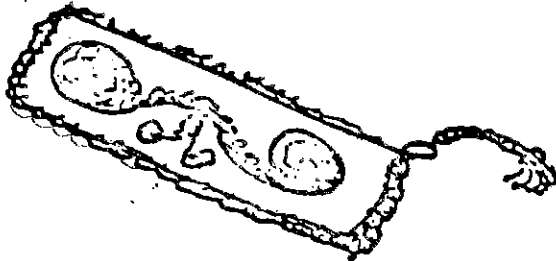
Hvis man som idéforslag kan finde ting frem, som bygger på noget af det indlærte, får eleverne chancen for at prøve deres færdigheder på andre arbejder og i andre materialer, hvilket har stor pædagogisk værdi.

Eksempel på arbejdsgang.

Bilag 1

ET PENALHUS:

Modeller:

lille

stor

2 stk. gjord.

4 stk. gjord.

Materialer:

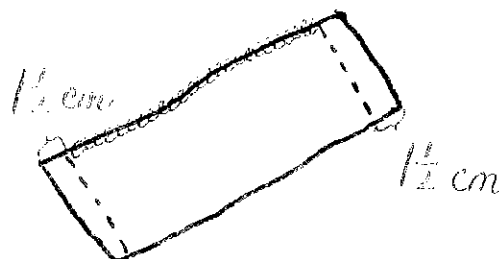
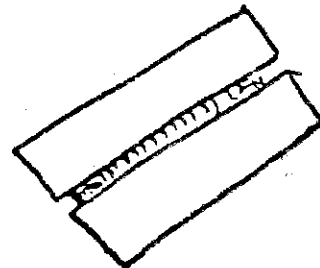
2 eller 4 stk. gjord á 23 cm.

1 lynlås på 20 cm.

Forskellige snore.

Arbejdsgang:

1. Lav forskellige snore i bomuldsgarn.
2. Klip 2 (4) stk. gjord á 23 cm.
3. Sæt de 2 gjord-stykker fast på hver side af lynlåsen.
4. Nu udsmykkes penalhuset med de bomuldssnore, I lavede først. De sys på med sysilke, ganske små sting i hånden.
5. Penalhuset foldes sammen og stikkes sammen $1\frac{1}{2}$ cm inde i begge sider (på vrangen).

Bilag 2

(se opg. 4 side 12)

NU KAN
DU SY PA

S
S Y
S Y M
S Y M A
S Y M A S
S Y M A S K
S Y M A S K I
S Y M A S K I N
S Y M A S K I N E

SYMASKINE KAN SYMASKINE
SY DU SY EL
SYMASKINE SYMASKINE
NU EL KAN SY
NU JA DU

K Ø R E K O R T for:

Navn: _____

KLASSE: _____

SKOLE: _____

til elektrisk symaskine

Trådning af overtråd

Trådning af undertråd

Spolning

Alm. syning

Tilbage-syning

Zig-Zag-syning

Indstilling (af knapperne)

Yderligere forslag til undervisningen på 4. klassetrin.

- Strik: "Hoved" i retstriking med dekoration. Figurer eller dyr af pomponer.
- Filt: Dekoration af æsker, dåser, tændstikæsker o.l., bogmærke, bordløber, vægophæng og figurer (evt. til en uro).
- Klippe-træning: Klovn eller fantasidyr (runde filtskiver og træperler trækkes skiftevis på elastiktråd), dukke, syet sammen med kastesting.
- Knytning: Julehjerte, nisser, hundesnor, klokkestreng, bælte, halskæde og vedhæng.
- Maskinsyning: Mulepose, gymnastikpose med symaskinapplikation, gymnastikpose, dekoreret med tegninger med stoffarver (pencils), handskedukke og indianerdragt.
- Broderi: Huskeblok evt. ternet eller afternet stof, gulvpude af gulvkludestof dekoreret med garn, pude eller vægophæng med korssting (sommerfugl).
Alt om håndarbejde nr. 6 1983.
- Snore og bånd: Plastiklåg dekoreret med rundvæv, papvæv og primitiv vævning. Opskyttet træstykke forsynes med søm, hvorefter der trækkes trend mellem sømmene og væves.

Ud fra undervisningens indhold for 5. og 6. klasse og idéforslagene kan man opstille en årsplan for 5. og 6. klassetrin, der tager hensyn til elevernes kunnen og holdstørrelsen.

Strikning: Ugle, sørøver, mus, flodhest, maskot, nisse, dukke, bamse, vanter, hue, halstørklæde og islandsk sok (håndarbejde i skolen).

Maskinsyning: Vægophæng med lommer og maskinapplikation, rygsæk, skuldertaske, pølsetaske, kæledyr, dukke, vest, bluse, nederdel, shorts og nat-tøjspude.

Broderi: Kalender, dørskilt, nålepude, penalhus med dronningesting, dækkeserviet med tællesyning og filthjerte med tungesting.

Håndsyning: Patchworkbold med 5-kanter, julestjerne med perler, malkekrans, lysmanchet eller nøglering lavet efter samme princip, men omkring en gardinring.

Hækling: Grydelapper, lille taske med snorehank, trekanttørklæde, boldnet og bolde, hyggestøvler, æggevarmer, servietring, mascot og billede. Læderstykker eller stofstykker kan hægtes sammen til brugs- eller pynteting.

Arbejdsforslag til årsplanen for 7. klasse.

1) Symaskinekørekort: Nålebog i filt.

Nålepude - evt. håndsytet patchwork eller broderi på groft stof.

Penalhus i cowboystof med stoftryk og broderi (isyning af lynlås).

Rygsæk i liggestolestof med applikation på klappen, lomme med lynlås, bånd samt evt. slyngstokke eller brikvævning.

Nederdel, rynket i taljen, stiklommer, lynlås, bomuldssnore, påsyet med zig-zag som dekoration.

2) Hækling:

Købt ribstrikket karklud forsynes med musetakker, mellemlægsserviet, grillhandske og maskot.

3) Ting til jul og påske:

Filthjerte med knaphulssting og slaskenisse.

Forskellige juleting i stof, kantet med skråbånd eller tæt zig-zag.

Filtæg med broderi og lille filthøne.

Hæklet påskekylling.

Nålebog om filt findes i "Alt om håndarbejde" nr. 75 april 1978.

Hæklet grillhandske findes i "Alt om håndarbejde" nr. 7. juli 1979.

1) Symaskinekørekort

Gennemgang af maskinen.

Isætning af tråd og spole - syning på øveark.

Sammensyning af stof - ret mod ret.

a) Kantning med zig-zag.

b) Kantning, hvor begge trævlekanter fæstnes sammen efter zig-zag metoden.

c) Kantning med kastesting, håndsugning.

Kantning med skråbånd I.

Isætning af lynlåse (trykfod).

Rynkning.

Applikation ved vlieseofix.

Indlagt tråd som dekoration.

Indlagt tråd med biese-trykfod.

Alle elever må forventes at have fået kørekort til symaskinen i 4. klasse.

Det kørekort, der skal tages i 7. klasse, kræver en del mere af eleven.

Man kan selv bestemme de ting, eleven nu skal bestå, men det vil være fornuftigt, at der indgår nogle af de discipliner, som eleven skal bruge i løbet af året.

Desuden er symaskinen et så kostbart redskab, at eleverne virkelig skal vide, hvad de har med at gøre, således at hverken de selv eller symaskinerne lider overlast ved brugen.

Nålebog om filt:

Nålebogen anvendes i skolen, da det giver eleven et andet forhold til sy- og knappenåle, når de har deres egne nåle, der skal anvendes fra gang til gang.

Nålepude:

Evt. håndsytet patchwork eller broderi på groft stof.

Penalhus:

I cowboystof med stoftryk og broderi (isætning af lynlås. Lav arbejds gang). Der udleveres Stingtegning til de sting, man ønsker anvendt til dekoration.

Rygsæk:

Se arbejdsforslag til 7. klasse.

Nederdel:

Se arbejdsforslag til 7. klasse.

2) Hækling:

Eleverne skal have kendskab til følgende begreber: Luftmasker, kædemasker, stangmasker, dobbelte stangmasker, musetakker (evt. andre kanter), ind- og udtagning, forskellige firkanter og cirkler.

Maskerne skal læres på små prøver og sættes ind på et ark sammen med arbejds gangen. Derefter laves der små arbejder, hvor maskerne anvendes.

Ideforslag:

Maskot, dukke, krave, serviet, mellemlægsserviet, lille dug, nøglevedhæng, net, bold, trekantsjal, indesko, svedebånd, hårbånd, bælte, vest, sommerhat, grydelap, grillhandske, taske, pung osv.

Desuden kan hækling med held anvendes sammen med skindrester, hvori der klippes huller med hultang.

Hvis eleverne er motiverede for det, kan man også prøve kreativ hækling. Der findes utallige muligheder.

Ligeledes er det vigtigt, at eleverne prøver at arbejde efter opskrift, så de lærer at tyde og forstå opskrifter i hækling.

3) Ting til julog påske:

Der vil desuden være tid til at lave småting til jul og påske.

Hvis man som idéforslag kan finde ting frem, som bygger på noget af det indlærte, får eleverne chancen for at prøve deres færdigheder på andre arbejder og i andre materialer, hvilket har stor pædagogisk værdi. (Eksempelvis kan nævnes filthjerte med knaphulssting, slaskedukke syet på symaskine, filtæg med broderi, hækledede æggevarmere, lille filthøne, hæklet påskekylling og korsstingsbroderi i rammer af gardinringe eller små plastikrammer.

Det er ikke nødvendigt at lave de 9 opgaver til kørekortet, før man starter på tingene, der skal laves på 7. klassetrin. Det er bare vigtigt, at der i forbindelse med prøverne bliver undervist, og at eleverne gør nogle erfaringer.

Arbejdsforslag til årsplan for 8. klasse.

- 1) Symaskinen - kørekort.
- 2) Strikketøjspose - strimlepatchwork og kantbånd.
- 3) Strik: sokker med striber eller med mønster.
- 4) Patchwork - farvelære.
- 5) Patchwork: stjernegrydelapper, strimlehynde, pude og tehætte.
- 6) Maskinsyning: bluse syet sammen med skråbånd.
- 7) Broderi: bælte, pung og julebroderi.
- 8) Materialelære.

På dette klassetrin gennemgås områder fra materialelære og farvelære.

1) Kørekort.

Gennemgang af maskinen.

Isætning af tråd og spole - fri syning på stof.

Nåle og tråd til forskellige stoffer (duplikat).

Sammensyning - ret mod ret med kantstikning.

Sammensyning - vrang mod vrang - vendt søm.

Kantning med skråbånd II.

Sammensyning med skråbånd.

Bieser.

Quiltning med lineal.

Kørekort:

Igen gælder det, at man ikke nødvendigvis skal arbejde sig igennem de 9 punkter, inden man begynder at arbejde med de egentlige opgaver. Desuden er det ikke sagt, at man skal løse opgaverne i den rækkefølge, arbejdsforslaget foreslår.

2) Strikketøjspose: Se arbejdsgang. (bilag 3, side 26)

3) Sokker: Her finder man frem til en opskrift, der kan arbejdes efter. I forbindelse med strikningen tales der om opslagning, rib, farveskift og forskellige hæl- og tålukninger.

4) Farvelære: De mest grundlæggende ting drøftes og anskueliggøres, således at eleverne høster erfaringer vedr. farver, hvilket gør deres farvevalg mere bevidst.

5) Patchwork: Grydelapper med patchwork ("Law Tooth") kantet med skråbånd.

Hynde eller pude udført i et andet mønster i patchwork.

I forbindelse med patchwork vil det være naturligt at knytte et par kulturhistoriske bemærkninger.

6) Maskinsyning: Bluse. En enkel model vælges, og der laves arbejds- gang.

Til sammensyning anvendes den i punkt 7 i kø- rekortet indlærte teknik. Det ville være godt, hvis enten bieser eller quiltning med lineal kunne indgå som dekoration.

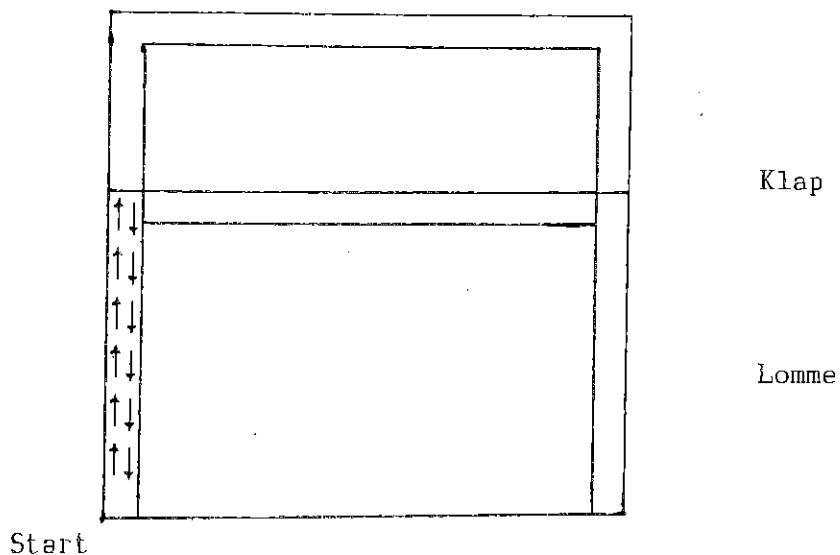
7) Broderi: Bælte, pung, et lille billede (silhouet) eller en ting til jul.

Strikkede nisser, broderi, etui til papirslomme- tørklæder (strimlepatchwork og kantbånd), quil- tet minitaske, dækkeservietter og bordløber.

8) Materialelære:

Håndarbejdstaske i strimlepatchwork:

1. Riv strimler (med en bredde af 35 cm), klip dem til i kanten.
2. Klip 1 stk. stof 35 x 50 cm.
3. Klip 1 stk. mellemlægsstof af samme størrelse.
4. Læg foerstoffet med retsiden nedad, derpå mellemlægsstoffet og øverst 1. strimmel med retsiden opad og hæft med knappenåle, så alle stoflag ligger glat.
5. Læg strimmel 2 med vr. siden opad ovenpå strimmel 1. Sæt nåle og stik 1 trykfods afstand. Pres strimmel 2, så retsiden kommer frem.
6. Læg strimmel 3 med vr. siden opad på strimmel 2 osv., til hele mellemlægsstoffet er dækket. Husk at fjerne nåle undervejs.
7. Sæt kantebånd på de korte sider.
8. Sæt kantebånd på de lange sider (husk at bukke ind foroven og forneden).
9. Fold tasken, så der dannes en lomme og en klap, sy som vist på tegningen.

Arbejdsforslag til årsplan for 9. klasse.

Plantefarvning.

Spinding på håndten og rok.

Tvinding.

Kartning.

Filtning.

Strik - udarbejdelse af model.

Hækling - evt. kreativ hækling.

Primitiv vævning - pung eller billede.

Ramme/skaftevæv.

Broderi: Pyntestykke.

Det er ikke meningen, at alle elever skal nå at komme ind på alle områder. Man kan arbejde med opgaverne efter interesse og givne forudsætninger.

Plantefarvning, spinding på håndten og rok, tvinding, kartning og filtning.

Samtidig med at man plantefarver købt garn, kan man begynde med forarbejdning af uld.

Det kræver en del tålmodighed at klare de første timer med håndten, men så er vejen banet.

På et tidspunkt behersker man teknikken, og dermed kommer interessen normalt for hele det store område, der hedder uld.

Man må endelig ikke forsømme at drage kulturhistorien ind i det praktiske arbejde, vise billeder og redskaber (vindepind, gillikrog, haspetræ, uldhæk osv.) og fortælle om brugen, således at den enkelte elev får føling med det arbejde, der tidligere blev ydet for at fremstille beklædning.

Efter selv at have været igennem visse processer, vil man se med helt andre øjne på de udstillede ting på museer og på kunsthåndværk.

Filtning:

En plade, som kan klippes til såler eller nålepude. Nålepuden dekorerer med forskellige sting og sys sammen med knaphulssting. De rester, der klippes fra, kan danne begyndelsen til bolde og påskeæg.

Der findes en række muligheder i filtede stykker (plader): mokkasiner, sko, hatte, tasker, vanter, veste og jakker.

Det er alt sammen ting, som bliver klippet til og formet ved sammensyning, men det bliver først spændende at filte, når filtning og formning udføres samtidig.

Derfor filtes en æggevarmer, hvor teknikken til de efterfølgende arbejder indøves.

Forslag: Taske, handsker, hat, støvler og dukke.

Brugen af det fremstillede garn:

Det er nok urealistisk at forestille sig, at man selv kan fremstille det garn, man skal bruge til strikning, hækling eller vævning, men det farvede og spundne garn kan indgå dekorativt i de selvvalgte opgaver.

Strikning:

Maskeberegning og evt. udarbejdelse af model i 1/4 størrelse. Strikning af selvvalgt model efter opskrift.

Hækling:

Kreativ hækling eller hækling af selvvalgt model efter opskrift.

Primitiv vævning:

Del af taske, lommer, bærestykke eller del af rygstykke, del af sko, del af vest, pung, billede og bælte.

Rammevæv - skaftevæv:

Minitaske med brikvævet hank, rygsæk med brikvævede seler, halstørklæde, vest, pude og løber.

Bånd og bæltter:

Fremstillet på båndvæv eller med brikker, slyngstokke og snoregaffel.

Maskinsyning:

Det vil være formålstjenligt at begynde maskinsyningsperioden med et par opgaver, der kan indgå i den model, man senere vil arbejde med.

Modelforslag: bondeskjorte, kjole, jakke, posebukser, anorak, nattøj, natkjole, tasker, fritidstøj, vest, nederdel og bluse.

Herunder hører materialelære og mønsterbehandling. Desuden bør reparation af tøj indgå.

Broderi:

Pyntestykke ("Alt om håndarbejde" nr. 1. jan. 1980).

Forslag til arbejde:

Navneklud, billede, pude og dækkeserviet.

Arbejdsforslag til årsplan for 10. klasse.

I denne årsplan er der meget arbejde med mønstre, derfor må man bruge en del tid på det område, der hedder mønstertegning og mønsterbehandling.

Mønsterbehandling: Se undervisningens indhold.

Maskinsyning: Syning af strækstoffer, prøver, samt syning af sweatshirt, joggingdragt o.l.

Batik: Fremstilling af farveprøver og opsætning af disse.

Vikle- og foldebatik, tritik, voksbatik.

(pude, taske, tørklæde, beklædning, billede evt. med broderi).

Batik kan også indgå som detalje i et større arbejde.

Stofdekorerung: Håndbroderi, maskinbroderi, hånd- og maskinsyet applikation, stofbilleder og quiltning.

Reparation:

Materialelære:

Yderligere forslag:

Knipling:

Desuden kan strikning og hækling tages op igen.

Det vil være en god idé at udstille alle færdiggjorte arbejder en uge. Det giver inspiration til andre.

Knipling:

Indlæring af de tre grundslag: Helslag, halvslag og lærredsslag.
1. prøveknipping - et lille bogmærke, hvor alle tre slag kan benyttes - og hvor eleven tydeligt lærer trådenes gang i de forskellige slag. Hør 16/2.

Derefter en lille enkelt knipping: eternelle. Her benyttes i modsætning til den første prøveknipping fin hørtråd, så eleven får en fornemmelse af at arbejde med forskellige garnkvaliteter. Her indlæres desuden et nyt slag - helslaget som blindslag.

Derefter opsætning af halstørklæde i kamgarn som tredje og sidste garntype. Her anvendes kun helslag (kan af eternelen gentages) og halvslag.

Som noget nyt skal eleven lære at arbejde sig frem i skrå knipleretning.

Endelig, som den sidste bundne opgave, endnu en knipping med den fine hør-tråd - begynderen. Her anvendes igen kanten, som blev indlært i eternelen og gentaget i halstørklædet. Og den skrå arbejdsretning skal gentages for at danne de forskellige lærreds- og halvslagspletter.

Herefter arbejder eleven frit og kan bl.a. vælge:

Indlæring af edderkoppen.

Dobbelt julehjerte.

Motivknipping - paraply.

Motivknipping - kopier af tjekkiske kniplinger

eller div. gamle tønderkniplinger.